

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERȚIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscrise nu se în-
polază.
Telefon pentru oră și
comitat 502.

Lupte naționale în Austria și în Ungaria.

I.

În sfârșit în Praga s'a proclamat staturul. După șase săptămâni de turburări și ne-
convenite excese, liniștea s'a sălășluit în
Praga, Praga de aur, cea frământată
de lupte naționale seculare. Oricine va în-
drăzni să turbure liniștea publică, să vio-
leze libertatea personală, dreptul de pro-
prietate va fi tradus înaintea unei judecăți
care va hotărî în mod sumar asupra vieții
arburătorului. Ca o fioroasă amenințare
călăul din Viena a sosit la Praga, pentru a
vedea și mai bine gravitatea acestei po-
sibilități. Se poate spune într'adevăr că azi
acea națională dintre cehi și germani este
izbită de călăul din Praga.

Dar să nu se uite că acesta nu este sin-
gurul conflict național din Austria. Dăunăzi
ceată de îndrăsneți studenți italieni au
provocat mari manifestații în Viena. Într'un
antru de două milioane de germani, două
mii de studenți au îndrăsnit să facă ma-
nifestații, să cânte italienește în aula uni-
versității din Viena, la una din cele mai
bucuri vetre de cultură germană, să lovească
cu ciomege și să tragă focuri de revolver
 asupra agresorilor germani.

La Bergreiclustein și Schüttenhofen, la
Laibach, slovenește Lubliana, și la Pettau
lupta națională dintre germani și cehi și
germani și sloveni a bătut cu furie oarbă,
cu numeroase victime omenești.

Astă-primăvară un tânăr cu sufletul de
foc, învăpăiat de iubirea de neam în gra-
dului ei cel din urmă, a tras patru focuri de
revolver ucizând pe guvernatorul Potocki
în camera lui de audiențe și cerând cu
ultima energie ca fapta lui să fie socotită
ca fapta unui exaltat, ci ca hotărârea
conștientă a sentimentului național jignit al
poporului său rutean.

Iată numai manifestările cele mai răs-
nătoare ale luptelor naționale din Austria,
strânse în cuprinsul îngust al unui singur
an neajuns încă la capătul său.

Care-i rostul acestor lupte?

Fiecare popor din Austria năzuiește să
cucerască măsura aceea de libertăți și drep-
turi naționale care-i garantează existența na-
țională în sânul statului austriac. Această
lungă și sbuciumată epopee a luptelor na-
ționale din Austria nu a găsit, ce-i dreptul,
nici un capăt, dar din ele a ieșit totuși un
rezultat de mare preț. Popoarele vrășmase
s'au îndreptat că nici un popor nu poate
asimila sau stăpâni pe celalalt decât acesta
se împotrivesc, mulțămii conștiinței sale
naționale trezite.

Din luptele naționale lungi de zecimi și
de sutimi de ani (ca între cehi și germani)
s'a cristalizat acest mare principiu: în lupta
dintre națiuni, majoritățile n'au dreptul de-a
suprima minoritățile, și o națiune ori cât de

mică trebuie să se bucure de aceeași măsură
de drepturi naționale ca și o națiune mare.
Iată pentru ce un popor de 600.000 de su-
flete ca italienii din Austria revendică o
universitate națională ca și cele 10 milioane
de germani (cari, firește, în proporție cu nu-
mărul lor au cinci). Camera austriacă însăși,
în actuala ei compoziție, e un rezultat al
tratativelor îndelungate dintre diferitele po-
poare și se razemă pe *principiul reprezentării
naționale*, având fiecare popor un număr
stabil și invariabil de reprezentanți naționali.

Mai mult chiar. Popoarele din Austria
au înțeles că un element de competență
pentru existența lor națională e *terito-
rul*. Fiecare popor se silește să stăpâ-
nească singur tot teritoriul său național, pro-
clamându-l teritoriu național și în Austria se
vorbește de *pământ german, de pământ ce-
hesc, pământ italian* etc. ca de o noțiune
de drept constituțional intrată în conștiința
publică. Luptele naționale din Laibach, din
Praga, devastarea facultății de drept ita-
liene din Wilten de lângă Innsbruck prin
germani au slujit toate același mare scop:
*curățirea teritoriului național de enclavele
străine*.

Iată deci cele două mari principii cari au

recreat din luptele naționale din Austria:
*Toate popoarele de orice mărime au ace-
lași drept la existență și viață națională au-
tonomă, ne având nici un popor căderea
de-a știrbi acest drept, asupra lor.*

*Fiecare popor e stăpân pe teritoriul său
național istoric și tinde să contopească sau
să stârpească orice enclavă de intruși străini,
năzuind spre o viață națională cât mai
completă pe pământul său.*

Cine urmărește mersul luptelor naționale
din Austria, va găsi că evoluția națiunilor
merge nelincetat spre aceeași țintă: înfăptui-
rea acestor două principii. Popoare ca cehii
sau polonii s'au apropiat mai mult, altele ca
slovenii, rutenii sau românii (cari aici alcă-
tuiesc un cîmpei național prea mic dar și
prea puțin conștient, decât să urmărească
același scop) mai puțin de ea, dar toate merg
nelincetat spre aceeași țintă finală arătată
mai sus.

Când toate vor fi atins-o atunci luptele

naționale vor găsi un sfârșit firesc.

Camera. Desbaterea bugetară înainteză re-
pede spre sfârșit. După terminarea discuției
bugetare comisiunea financiară va pregăti pro-
iectul reformei dărilor, a cărui desbatere se va
încheie numai după vacanțele de Crăciun.

Victimele fregolismului politic. Mai mulți
elevi ai școlii normale rom. cath. din Grau au
fost eliminați pentru că au absentat ostentativ
dela Te-Deum-ul celebrat de ziua jubilară a Ma-
jestății Sale. Sentința de eliminare spune, că ele-
vii renitenți au violat disciplina și s'au făcut vi-
novași de înaltă trădare. Cazul s'a sfârșit multă
îndignare în lumea unguressă. Tinerii au pro-
testat în contra învinuirii de înaltă trădare și au
manifestat pe stradele orașului în isonul aprobă-
rilor publicului. Elevii eliminați sunt toți de

cursul al IV lea. Acum s'au solidarizat cu ei
elevii din toate cursurile, alegând o deputațiune
cu menirea să cursurii pe lângă deputații kossut-
hiști la Budapesta, ca aceștia să obțină dela gu-
vern un ordin de casare a sentinței de elimi-
nare.

Le va reuși deputaților, fără îndoială, să sal-
veze pe aceste victime ale fregolismului lor po-
litic, căci în sufletul elevilor ei au infiltrat a-
vântul rebel împotriva »Impăratului« și elevii in-
nalțarea lor n'au văzut ploconirile de ziua ju-
bilară și n'au priceput că »idolii lor naționali«
sunt cameleoni politici, cari nu mărturisesc, ci
jonglează numai cu lozincele patriotice.

Politica de energie.

De Ioan Russu Șirianu.

În presă și în numeroase întruniri popo-
rale s'a accentuat că abandonăți fiind de
Impăratul, ne rămâne să facem o politică
de energie, cum s'ar zice. Foarte nimerit,
noua politică s'a cuprins în formula: *Prin
noi înși-ne!*

Adevărul este, că de un șir lung de ani
tot politica asta o facem. Nici o lovitură
ce ne-a dat vre-un guvern șovinist n'a gră-
bit nimemii să o parca, ci noi am răbdat
și ne-am apărat cum am știut și mai ales
cum am putut.

Cât a contribuit »Tribuna« la susținerea
acestei politici și câtă jertfă a trebuit să
aducem, nu e nevoie s'o spunem. Iar eu
dela întemeiere și până azi am stat și stau
neclintit cu toate puterile în serviciul »Tri-
bunei«.

Totuși dl Iorga scrie în numărul din

urmă al »Neamului Românesc« următoa-

rele:
*»Un ziar de dincolo scrie:
»Cei primejdioși și obraznici au totdea-
una șanse mai mari în Austria, decât loialii
pașnici, inofensivi.*

*»Foarte adevărat. Numai dl Russu-
Șirianu pare a fi de altă părere.*

*»Și dl Bianu dela București, căruia i-a
spus-o dl Sturdza.*

(Iar dlui Sturdza i-a spus-o Regele, —
asta n'a scris-o, dar o crede dl Iorga).

În ce privește aserțiunea despre înaltele
personagii din România, dl Iorga e depu-
tat, poate să se răfuiește în parlament, căci
n'are decât să interpeleze dacă are nedu-
meriri.

În ce mă privește am dreptul să întreb:
pe ce se bazează dl Iorga afirmând despre
mine că aș preconiza o politică contrară
spiritului public dela noi?

Unde am scris, ori spus eu cu graiul,
că la Viena au trecut — inofensivii, paș-
nicii leali? Dar tocmai dimpotrivă: am
publicat în »Tribuna« nu unul, ci mulți ar-
ticolii în cari arătam cum coaliția a ieșit
d'asupra numai prin îndrăzneala sa și cum
noi, cari până acum tot credincioși am
fost Tronului, suntem abandonăți, dați pe
mâna oligarhilor!

Am scris însă un articol »Dinastici ori
iredentiști?« care a nedumerit și pe câțiva

naționaliști intransigenți arădani. Am explicat însă, că nedumerirea aceasta nu avea ca bază un singur alineat din articolul meu care ar contrazice programului național ori unui singur deziderat adus de conferențele noastre naționale.

Atât este de adevărat că m'am ținut în cadrul postulatelor noastre naționale, încât până și presa maghiară (ziare ca »Budapesti Hirlap«) ocupându-se de acel articol al meu, n'au avut impresia că-i îndemn pe români să fie hiperloiali față de Francisc Iosif I, ci că pun numai în discuție: *ce să facem în situația schimbată?*

Și apoi să cetească dl Iorga următoarele din articolul de fond al »Luptei« dela 27 Noemvrie:

»Din Brașov, unul dintre cei mai de frunte reprezentanți ai națiunii noastre trimite Maiestății Tale vorbă, că nesocotirea cu care suntem tratați nu va zdruncina întregă credința noastră ce o avem față de Casa de Habsburg și vom mai răbda până când o altă persoană din Casa de Habsburg se va îndura a răspunde altfel la loialitatea și la jertfele noastre.«

Iar articolul acesta este scris de un reprezentant autorizat al națiunii și unul dintre cei mai curajoși luptători dela noi. Dacă dl Iorga crede că altfel trebuie să procedem, rupând îndărătul nostru toate poartile, făcând pe antidinasticii iar nu simplu ne luăm numai nădejdea că Francisc I va interveni în favorul nostru și va culta vocile noastre, — să ni-o spună.

Dumplings n'are nici poliție nici proroc la spate, când scrie. Dar d-sa a putut să vadă, că în zilele din urmă ni-s'au tentat trei procese de presă și am fost și, în două rânduri duși la poliție și niu făcut două perchezițiuni simplu penică am produs apelul meetingului dela Brașov și o telegramă studentescă.

Pe mine nu mă intimidează însă toate acestea. Dovada curajului meu l-am dat, ci am stat în trei temniți (Sibiu, Seghe-

din, Cluj) și ordinare și de stat, și pentru articol scris de mine și pentru ceace au scris alții. Înțeleg să ne jertfim însă numai când pe urma jertfelor noastre ne putem aștepta la vre-un bine.

Este însă chiar în România nu un guvern, nici un partid politic, dar un singur bărbat politic de seamă, care să ne conzilieze ca politica noastră de energie să o împingem mai departe de pildă, de cum e schițată și în telegrama dela Brașov de care vorbește »Lupta« și în moțiunea votată de meetingul aradan?

Dar să împingem curajul mai departe, să zicem că noi putem face politică nu numai fără a întrebă pe frații de dincolo, dar chiar vădit împotriva sfatului ce ne-ar da! Și în acest caz nici vre-un articol de al meu, dar nici părerea dlui Iorga n'are să determine lucrurile, ci marea adunare națională, a cărei convocare este deja hotărâtă.

Până atunci ne ținem strict în cadrele date la 1881 și d'atunci încocaci în atâtea conferențe naționale rămânând, bine înțeles, ca păreri emise în presa noastră și în atâtea meetinguri să ne fie inviațiuni când vom discuta și hotărî ce drum politic să urmăm în viitor.

Invinuiri nedrepte și aducerea în discuție a bărbaților politici de dincolo în momentele acestea grave, când avem nevoie nu de iritațiuni, ci de liniște sufletească, să mă creadă dl Iorga, nu ajută nimic cauzei.

Din România.

Alegerea dela Liga culturală. Duminică s'a făcut alegerea comitetului Ligei culturale, secția centrală București.

Au candidat două liste pentru cele 7 locuri, afară de alte candidaturi izolate.

La orele 4 jum. despuindu-se scrutinul au fost declarați aleși d-nii I. Slavici, Petre Licu, Șt. Lambru, Nic. Mircea, Dr. Ștefan Bogdan, Ion Scurtu și Ștefan Popp.

Au mai candidat d-nii P. Grădinaru, Take Policrat, Magnu Băileanu, Al. D. rescu, Butculescu, Gh. Adamescu și Ștefan Popovici.

La alegere au participat 55 membri.

Dela cameră. În comisiunea de învățământ sunt aleși d-nii: N. Romanescu (98 v.), Al. Logiu (98 v.), C. Alimăneșteanu (91 v.), I. B. dei, D. Cerchez (101 v.), I. G. Sasu (92 v.), Bianu (56 v.). (Au votat 106 d-ni deputați).

Inaugurarea Căminului cultural. După de dimineață la orele 11, s'a inaugurat pentru educația integrală a fetelor »Căminul Cultural«. Azi stă lume multă între cari d-na tilda general Averescu.

Azi stă a vizitat cu deamănuntul nou în care s'a instalat Căminul, și care are mult înfățișarea unui cămin familiar, decât școli. După o rugăciune oficiată de doi d-ni Cordoneanu, directoarea instituției, stă o cuvântare bogată în date și observații asupra vieții noastre sociale și asupra faptelor care poate și trebuie să o aibe femeia la gresul țării și neamului nostru.

Dr. N. Minovici, care se află printre țări și d-sa vre o câteva cuvinte, cari a căutat să arate că femeia are rolul mai însemnat în educarea noastră și că femeia numai din acest punct de vedere e cel d-sa a făcut constatarea că societățile de facere femeiești sunt indiferente față de mijloacele cari privesc femeia.

Serbarea s'a încheiat prietăre producție de cântăci a elevelor, cu bucați dragălașe datorita Cordoneanu.

Intrunirea dela Tulcea. Cetățenii tulcești ocazia întrunirii de Joi au adresat următorul telegramă M. Sale Regelui:

Sire,

Sunt 30 de ani de când Maiestatea Voastră printr-o memorabilă proclamație, își trimitea saluturile Său locuitorilor Dobrogei, cu sinceră încredință că această zi să devie pentru această parte a României începutul unei viitor de prosperitate, începutul unui vițel ferit de fraternitate între fiii aceleiași țări; când, în dinul de zi, înaintat trupelor, Maiestatea Voastră adăuga:

»Cândirea Mea e veșnic îndreptată spre fiii vechii provincii a lui Mircea cel Bătrân Ștefan cel Mare, făcură sătrăsună aerul de glorie: »Trăiască Suveranul nostru Carol«.

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

O conferință asupra Serbiei.

Acum, când toate privirile sunt așintite asupra Orientului european, unde popoarele au început să se trezească la o viață nouă, pricinind dereri de cap diplomației europene, care preocupată de planurile reformelor în Macedonia, a fost surprinsă de evenimentele din Turcia, — este interesant să aruncăm o privire asupra țărilor și popoarelor din Balcani, cari se găsesc astăzi în vârtejul agitațiilor, cuprinse de neastâmpărul emancipării politice și economice.

Serbia pare astăzi țara cea mai grav atinsă de urmările evenimentelor din Turcia. O descriere fugitivă a acestei țări este și pentru noi românii, cari suntem vecini, de o importanță deosebită. Reproducem dară în rezumat o conferință a Serbiei, pe care a ținut-o dr. Karl Schwarzlose în toamna anului 1906 la societatea de geografie din Frankfurt s/M.

Conferențiarul a întreprins în primăvara anului 1906, când încă nu se putea prevedea izbucnirea evenimentelor de astăzi, — o călătorie de studii prin regatul Serbiei. În timp de șase săptămâni dr. Schwarzlose, având tot concursul bi-

nevoitor al guvernului sârbesc, și însoțit fiind pretutindeni de Dr. Petkovič, care i-a dat deslușirile necesare ca un bărbat ce-și cunoaște patria a putut să adune materialul trebuincios pentru cunoașterea țării și poporului sârbesc.

Regatul Serbiei are o suprafață de 48.303 km. p. și numără ceva peste 2.700.000 locuitori. Patru din cinci părți de teren sunt regiuni muntoase. Țara se împarte prin râul Morava în două părți aproape egale, cari însă în multe privințe nu se aseamănă. Munții Serbiei de răsărit, cari ajung până la o înălțime de 2100 m. prezintă caracterul terenurilor karstice, și sunt o prelungire a Alpilor Transilvani, pe când munții din partea Serbiei apuseane sunt priviți ca ramificațiile lanțurilor văroase ale Alpilor de sud. Munții Schumadija stau la mijloc; ei sunt acoperiți cu păduri mari și dese, și formează inima regatului, totodată fiind leagănul libertății politice a sârbilor. Căci aci în Schumadija se află Topola și Takovo, localitățile de origine a dinastiilor Karagheorghevič și Obrenovič.

Serbia e foarte bogată în păduri, cari acoperă o suprafață de 31 la sută. Sunt păduri de o întindere până la 40.000 ha. Bradul se întâlnește mai rar. În număr covârșitor este fagul și stejarul. Pădurile de stejar ale statului oferă hrana numeroaselor turme de porci. În denșul pădurilor trăiesc animale sălbatice: urși, lupi, vezari, etc.

Dupăcât a făcut socoteală un silvicultor pot tăia lemne din pădurile Serbiei în val de 50 milioane lei. De admirat este bogăția mare în vite și fertilitatea pământului, ca de biră în lunile riuilor, ca de pildă aceea a raveli. Din soiurile de poame se cultivă multe prunele; sunt în Serbia 22 milioane de cari produc anual vre o 230 milioane klg. Prunele se exportă mai mult uscate sau cuate în rachiu în străinătate; din ele se face noscutul rachiu de prune »glibovița«.

Vin bun se face la Niș, Smederevo lângă mare, precum mai ales la Negotin în nordul rei. La Bacovo, lângă Negotin, se află o regiune de viticultură, și o pivniță sistematică de după modelul celor germane. Surprinzătoare și bogăția Serbiei în ape bune minerale și în viadecătoare. Industria este încă la începutul voltării. Merită să fie amintită fabricația de vovale de Piroț, cari se pot asemăna cu persane.

O cauză, pentru care nu se exploatează bine bogăția țării: lemne, cărbuni, marmure produse agricole, este lipsa căilor ferate și mijloacelor de transport. Această lipsă face interiorul Serbiei să fie puțin vizitat chiară către sârbi. Guvernul lucrează din toate puterile să înlăture aceste neajunsuri. În construcții se află deja unele linii ferate importante, altele

Fabrica de spălat cu aburi »Kristály«.

Cu mașinăriile sale cele mai moderne, aranjată cu puteri electrice, spală, calcă și curăță albituri bărbătești și de dame, și tot felul de lingerie cu prețuri moderate. — La o sumă ce trece peste zece cor., pachetul se returnește porto-franco. —

Adresa:

Kristály gyözmösö
Kolozsvár, Pályaudvar

Astăzi, Sire, când Maiestatea Voastră și-a exprimat în mesajul regal dorința că pentru vece constituția să se întindă și asupra județelor Tulcea și Constanța, locuitorii din Tulcea, plini de recunoștință, de devotament și de supunere, și strănsi să sărbătorească această fericită zi, doresc Maiestății Voastre multă sănătate și viață îndelungată spre cea mai mare fericire a iubitei noastre țări.

Trăiască Maiestatea Voastră, Trăiască M. Sa Regina Elisabeta, Trăiască întreaga dinastie, Trăiască România, una și nedespărțită.

Meetingul din Argeș. Duminică după amiază s-a ținut în Curtea-de-Argeș, un meeting naționalist. A prezidat dl D. V. Ioanin.

Au vorbit dinții M. Ivăncanu, directorul școlii de băieți, D. V. Ioanin, D. Brânză, Delcann, D. Stănescu. S'a votat următoarea moțiune:

„Cetățenii orașului Curtea-de-Argeș, prima câmpie a țării unde s'a urzit temelii statului modern, protestează contra asupririi fraților din Ungaria; protestează contra robiei economice ce ni-se pregătește și roagă cu toată căldura pe vrednicii patrioți ai țării să nu mai cedeze influențelor exterioare, căci poporul român e hotărât mai bine să moară decât să i-se mai știrbească din drepturile câștigate cu cel mai scump preț, acela al sângelui și să stărue ca fraților noștri subjugati să li-se apureze sarcina“.

Bülow despre situație.

În chestiunea anexării Bosniei și Herțegovinei s'a spus ieri un cuvânt autorizat: cancelarul Germaniei a ținut adică în Reichstag o vorbire în care a spus părerea guvernului german asupra chestiei balcanice.

Între altele el a zis:

Nu discut, că în contra părerilor de pe vremea lui Bismarck, acum avem interese însemnate în Orient. Dupăcum însă înainte cu o generație, și cu ultima confirațiune acută balcanică, acum tot așa de puține motive avem, ca în viziunile politice să nelăsăm să ne conducem de interesele altora. Al doilea punct, în privința cărora de asemenea n'am stat o clipă la încredințată, este fidelitatea față de aliații noștri Austro-Ungaria (viforoase aprobări). Despre intenția Austro-Ungariei privitor la anexarea Bosniei și Herțegovinei am primit înștiințare cam deodată din Rusia și Italia.

proiectate. Mai mare nevoie simte Serbia de o cale ferată directă spre Marea Adriatică, spre a-și apăia independența exportului față de Austro-Ungaria.

Serbia de astăzi este o țară veche culturală. A fost locuită la început de poporul celtic al Skordieților, cari au zidit fortăreața Singidunum, Belgradul de astăzi. În locul celților au venit romanii, cari au înconjurat țara întocmi ca posesiunile lor în Germania printr'un „limită“ apărător. Serbia este bogată în reminiscențe romane; vechiul drum al lui Traian se află pe partea sârbească a Dunării.

Sârbii au venit în țara lor de astăzi prin sec. colul al 7-lea și au primit creștinismul în forma sa bizantină. În evul mediu s'au unit într'un regal puternic sub stăpânirea Nemanjișilor (1168 până la 1369). Cel mai însemnat între ei, Dușan, și-a luat chiar titlu de împărat. În timpul acesta Serbia se afla pe un nivel înalt de cultură. Această cultură fu nimicită de turci, cari dela 1389 începând ocupară țara, o robiră și o supseră în chip îngrozitor.

Deoarece Europa nu veni în ajutor sârbii se liberară singuri la începutul secolului al 19-lea sub conducerea lui George Petrovič, generalul Karađorđje, și mai târziu sub Miloș Obrenovič. Dela 1817 Serbia este principat independent, dela 1882 regat și dela 1903 este condusă de regele Petru. Turcii părăsiră fortărețele țării numai în anul 1867. Dela această dată începe în Serbia adevărata civilizație. Și Belgradul a început numai dela 1867 să devină cu totul un oraș european. Capitala Serbiei numără astăzi 85.000 locuitori și se află în plină dezvoltare. Orașul posedă fru-

Terminul anexării, nici a formei ce-l drept, nu l'au cunoscut prealabil, dar departe de mine să fac pentru asta vre-o imputare cabinetului din Viena. Natural, eram în drept, ba chiar dator să ne întrebăm în ce măsură să ne expunem pentru interesele speciale ale aliatului nostru. Nu am ezitat nici o clipă ca interesele austriace și ungare nu numai să nu le împiedecăm, ci ca întru cât numai putem, să le ajutăm.

Drept urmare firească a purtării noastre leale față de Austro-Ungaria, ca în tratările cu ministrul rusesc n'am lăsat o clipă de îndoielă că în chestia conferinței (europene) nu ne putem separa de Austro-Ungaria. De altminteri au fost unanime părerile că politica rusească nu are ascuțit contra Germaniei și că vechea prietenie să se păstreze.

Ministerul rusesc ne a asigurat din nou că nu există o alianță ruso-engleză nici pe față ori secretă, care să fie îndreptată în contra intereselor germane.

A vorbit apoi de Italia, laudând politica înțeleaptă a acesteia și spunând că numai dușmanii ei ar putea s-o considere că face o politică de aventuri. A terminat spunând că Germania face o politică de pace și caută din respecturi să lucreze pentru menținerea păcii.

D-na Agatha Bârsescu în Arad.

D-na Agatha Bârsescu-Radovici a sosit ieri în Arad venind dela Hațeg. În gară a fost întâmpinată de d-na Lucreția Rusu-Sirianu, Marilina Boeu și d-șoara Florica Șerban.

D-na vine din Ardeal cu cele mai bune impresii. Pretutindeni a fost primită cu multă căldură. Ne-a vorbit cu adevărată încântare de primirea ce i-au făcut-o în primul rând blăjenii, unde a găzduit-o familia confratelui nostru Aurel C. Domșa. Tot așa, sunt de laudat frații din Orăștie (unde a fost oaspele familiei Vuleu) și din Hațeg (unde a fost oaspele familiei protopopului Dr. Popescu), cari au dovedit o mare interesare față de prestațiunile artistice ale celebrelor, celei mai celebre tragediene române. Au participat toți intelectualii, au aplaudat-o și i-au oferit buchete de flori, iar la despărțire au petrecut-o la gară.

Sperăm că și din Arad iubită noastră artistă va pleca cu aceleași bune impresii.

Aici serata artistică se va aranja Joi seara, în sala Crucii Albe, iar nu și Miercuri. Ideea ca să se aranjeze la Crucea-Albă a fost o dorință generală a publicului. La Crucea-Albă și

moase edificii, hoteluri bune, lumină electrică, tramvai electric etc.

Conferențiarul a arătat prin proiecțiuni luminoase vederile mai însemnate precum și monumentele istorice ale orașului și a explicat la interiorul catedralei serviciul divin creștin oriental.

Spre a putea călători în interiorul țării, e necesară cunoașterea limbii sârbești. Aceasta este o limbă melancolică ca slavona italienească. În afară de limba sârbească se mai poate călători și cu cea germană, deoarece arta, știința, comerțul și industria germană sunt stimulate. Se poate călători mai bine prin Serbia cu căruța și călare. Drumurile sunt bune, și siguranța în țară nu lasă nimic de dorit.

Nu numai cu mâncarea trebuie să se obișnuască cel din apusul european. Pretutindeni se găsesc restaurante bunicile, și oamenii sunt primitivi și politicoși. Traiul este simplu. Sunt multe obiceiuri vechi, interesante și curioase d. e. obiceiul de a se prinde frați și serbarea „Slava“. Cu deosebire mare este dragostea frățească.

Vilitorul Serbiei este hotărât asigurat, dacă se va desvoltă în liniște și va fi condus de guverne unitare. Prejudiciile, cari se aud adesea asupra țării, sunt nefundate, și călătorul, după scurtă ședere, se poate convinge despre aceasta.

Și pentru multele și pentru cunoscutele pozițiuni încântătoare ale naturii merită să fie vizitată Serbia. Cu deosebire de admirat sunt romanticele și impunătoarele mănăstiri ale țării, cum este mănăstirea, ca locaș de încoronare, Schinitsch, în valea Moravei, mănăstirea Studenitza, sanctuarul cel mai faimic al sârbilor, în apropiere de granița turcească, precum și Rava-

părinții și tineretul doritor de a mai petrece împreună și după serata artistică, are unde să stea, este apoi în centrul orașului, oferă și celor din provincie toate înlesnirile.

Facem apel călduros la toți intelectualii din provincie să vină Joi în Arad, la festivalul artistic ce se va aranja în onoarea marelui tragedian.

D-na Agatha Bârsescu este pentru întâia-ori aici și înainte de a pleca în turneu la care are angajament în America, a ținut să ne ofere și nouă bucuria s-o vedem și s-o aplaudăm.

Puțini au văzut pe această rară arătare în viața artistică română și cine știe când vom mai avea prilejul acesta fericit!

Griza orientală.

Declarațiile lui Iswolsky.

Ministrul de externe rus, dl Iswolsky, a făcut ieri la Petersburg interesante declarații dela vale:

— Guvernul rus a fost totdeauna de părerea că chestiunea Bosniei nu se poate rezolvi decât cu concursul tuturor semnatarilor tratatului de Berlin. Același părerere o au Anglia și Franța. Anexarea nu poate fi deci privită *fait accompli* și Rusia va cere compenzații pe seama statelor balcanice. Conferința internațională trebuie să se țină, chiar dacă Viena s'ar împotrivi. În Austria există un partid numit al războiului, care dorește războiul, crezând să realizeze avantații și mai mari. Rusia întreprinde o acțiune pacificatoare în Balcani. Între Anglia, Franța și Rusia se pregătește o alianță formală, necesită de împrejurarea că Germania sprijinește tot mai intensiv politica Austriei în Balcani.

O consfătuire secretă a partizanilor lui Sandansky.

Câteva ziare turcești publică vestea că Sandanskiștii au avut în ținutul Drama o consfătuire secretă, în care Sandanski a declarat între altele cetățenilor adunați că nu trebuie să aștepte nimica bun din parlamentul turcesc unde la început se vor ivi mari neînțelegeri, căci va izbucni în Turcia o mare anarhie și că europenii sunt înțeleși ca să împartă Imperiul și că Bulgaria va anexa 7 cazare.

Pe lângă acestea a mai declarat că populația trebuie să se păzească bine și să se pregătească pentru noua revoluție. Ziarele turcești confirmă că aceste știri sunt din sorginte sigure și Poarta trebuie să ia măsuri în urma acestor serioase declarații.

nitza și mănăstirea în formă de fortăreață, Manassia, în spre răsăritul Serbiei.

Sfârșitul conferinței l-a format descrierea unei călătorii pe Dunăre dela Porțile de fier până la Belgrad, care în nimic nu stă mai jos unei călătorii pe Rhin.

Conferința aceasta a avut în vedere cu deosebire dezvoltarea relațiilor comerciale dintre Serbia și Germania. Conferențiarul a știut să pună într-o lumină simpatică această țară balcanică, deșteptând întru câțiva curiozitatea germanilor asupra Serbiei.
„Conservatorul“.

Cei doi frați.

Poveste de Leo Tolstoi.

De mult, de mult, trăiau, nu departe de Ierusalim, doi frați. Cel mai bătrân se numea Afanessij; iar cel mai tânăr Ioan. Ei trăiau pe un deal în apropierea orașului și se hrăneau cu ce ce le dădeau oamenii. Zilele le petreceau lucrând, nu pentru ei, ci pentru săraci. Se duceau și ajutau celor cari gemeau sub povara lucrului, la bolnavi, la săraci, la văduve și se despărțeau de ei fără a le lua vre-o plată. Astfel credea pentru ei săptămâna întreagă și numai Sâmbăta seara se întâlneau acești; Duminica stăteau împreună, se rugau și-și petreceau. Și Ingerul Domnului se coborî la ei și-i binecuvântă. Luniă iar se despărțeau; fiecare mergea în casa lui. Așa trăiau frații mulți ani și în fiecare săptămână venea Ingerul și-i binecuvântă.

Într-o Luni, după ce porniseră fiecare pe alt drum, li pără rău lui Afanessij să se depărte

Interview cu dl Vambery.

Correspondentul din Budapesta al lui „Le Temps” a avut o convorbire cu profesorul Vambery, savantul orientalist ungar, pe care l-a consultat zilele trecute și baronul Aehrenthal în privința chestiilor orientale.

În privința eventualității unui războiu între Austria, Serbia și Muntenegru, Vambery crede că nu e de temut un războiu serios, ci numai încercări de graniță, căci Rusia nu va îngădui ca Serbia sau Muntenegru să fie nimicite.

Crede că Austria trebuie să mai aștepte cu anexarea Bosniei și Herțegovinei.

Acuma însă e târziu, și Austria nu poate face Turciei decât concesii financiare și economice. În schimb Turcia va trebui să înceteze cu boicotarea mărfurilor austro-ungare.

Dl Vambery a vorbit în termeni elogioși de sultan, pe care-l cunoaște foarte bine de mulți ani. A lăudat mai cu seamă sângele rece, curajul și răbdarea de care a dat dovadă sultanul în aceste patru luni din urmă. Chiar tinerii-turci, cari odinioară erau cei mai mari vrășmași ai lui Abdul Hamid II, îi recunosc acuma meritele.

Din străinătate.

Marina franceză amenințată. Amiralul Germinet — comandantul flotei franceze din Mediterană — se zice că ar fi acordat unor ziariști un interview în care destăinuia lucruri de o extremă gravitate. În orice caz, presa franceză a dat un semnal de alarmă în ce privește depozitele de munițiuni ale artileriei.

Se vorbește deosebi de obuzurile de fontă cari trebuiau înlocuite toate prin ghiulele de oțel, și a vorbit din nou despre depozitele de pulbere. Amiralul Germinet, fiind întrebat de ministrul marinei asupra acestui interview, a răspuns că în levră și-a permis să vorbească de acestea, și a confirmat faptul că armamentul suferă; din cauza acestui fapt amiralul a vorbit spre a sili acordarea creditelor mari de cari e nevoie spre a se îndrepta răul, mai bine zis spre a se îndrepta pe colul.

Ministerul de marină, printr'un comunicat sune că situațiunea a fost precară cu trei luni înainte dar că a fost îndreptată printr'o campanie febrilă care continuă încă.

După cum se vede, e adevărat că marina franceză, suferă de lipsuri mari, și că numai grație unor îndreptări urgente și cu socoteală făcute, marina franceză va scăpa de un pericol mare, care amenința marina ei.

*

ar de fratele său iubit, de aceea stătu în loc și rivă înapoi. Ioan de asemenea se oprise locului și pusese mâna deasupra ochilor și privea cu țigare de seamă la un punct, apoi se apropie de acel punct, sări însă deodată înapoi și o luă la fugă, ca și când l-ar fi urmărit o fiară sălbatică. Afanessij foarte mirat se duse la acel loc pentru se încredința, despre ceace pricinuisse spaimă fratelui său. Cum se apropie văzută că străluciește ceva în soare și află în iarbă o grămadă de aur arnată ca cu măsura.

Afanessij, nu înțelegea de ce s'a spăriat și de ce a fugit fratele său? În aur nu este păcat. Păcatul e în om. Cu aurul poți face rele; dar poți face și lucruri bune: câți săraci și văduve poți ajuta; câți oameni fără vestminte poți îmbrăca; câtor lipsiți și bolnavi nu le poți sta într'ajutor cu acest aur! Noi slujim și acum oamenilor, cu ceace facem o puțin, după siabele noastre sărăci. Cu acest aur însă, putem aduce folos mai mare oamenilor.

Afanessij voia să spună acestea fratelui său, Ioan însă nu-l putea auzi, fiind prea departe, departe pe calalalt deal, unde se zărea numai cât un gândac.

Afanessij își desbracă castanul, în care puse atât aur cât putu duce, și duse în oraș; aci în-

Acordul între China și Statele Unite. Ziarul „Morning Post” din Londra, află din Washington că un ministru special chinez ar fi însărcinat să stabilească o înțelegere statornică între Statele Unite și imperiul chinez. Se presupune că nu va fi o alianță formală dar numai o convenție care va complecta cea încheiată de curând între Statele Unite și Japonia.

NOUTĂȚI.

ARAD, 8 Decembrie n. 1908.

— **Festivalul artistic, în cadrul căruia vom avea prilejul să aplaudăm pe marea tragediană d-na Agatha Bârsescu-Radovici va avea loc în sala otelului Crucea-Albă, Joi seara.**

Va fi un program bogat.

De aici d-na Bârsescu-Radovici pleacă la Caransebeș.

— **Primirea regelui Suediei la Viena.** Perechea regală a Suediei a sosit alături de dimineața la Viena și a fost primită la gară de către împăratul Francisc Iosif, Arhiduci și de Arhiducesa Maria Anunziata. Maestăștile lor au mers împreună la Hofburg unde au fost salutate de către arhiducese.

Împăratul a conferit regelui Gustav al Suediei gradul de colonel la al 10-a regiment de infanterie și reginei decorația cu marea cruce al ordinului Elisabeta.

La rândul lui, regele Gustav a dăruit împăratului ordinul Serafimilor. La amiază, regele a primit în audiență mai mulți ambasadori și miniștrii acreditați la Curtea din Viena.

Aseară, a fost un mare prânz de gală în onoarea perechei regale suedeze. — Erau de față: Împăratul, Regele și Regina Suediei, membrii familiei imperiale, ministru al Suediei, miniștrii comuni, miniștrii austriaci și unguri: Dnii Zichy și Andrassy.

Împăratul a închinat pentru perechea regală, exprimându-și vtile sale mulțămiri pentru felicitările prezentate cu prilejul jubileului său, adăugând că dorește să se continue raporturile de prietenie sinceră între ambele țări.

Regele Gustav a mulțumit pentru recepțiunea cordială făcută, declarând că a venit la Viena spre a mărturisi Împăratului viua sa recunoștință și adâncul său respect, rugând pe bătrânul mo-

narh să-i arate și lui aceeași prietenie măturtată lui său, răposatul Rege.

— **O conferință despre Avram Iancu.** Correspondentul nostru din Ploiești ne scrie următoarele: Aseară, Vineri, la Academia populară pentru conferințe publice din orașul nostru Gh. Becescu Silvan, avocat, a rostit o conferință pe care o anunțase sub titlul „Un erou al nostru”, despre Avram Iancu.

Caracterul conferinței nu a fost atât ispititor, căci a fost lipsită de un larg aparat științific și a fost mai mult național. Conferențiarul a început cu figura tragică a „regelui munților” trebuind să cucerească nu mințile ci inima auditorului. Conferința d-sale s'ar putea numi o serie de scene și scene caracteristice din viața eroului, zugrăvite de conferențiar în mod plastic și sugestiv într'o aleasă formă literară. Dl Becescu și-a atins scopul deplin. D-na a trezit toate emoțiunile măndrie, de dragoste, de simpatie și de durere pe cari le evocă figura lui Avram Iancu în inimile fiecărui român și sala întreagă se mișcă de aceste sentimente l-a răsplătit cu aplauze sincere.

Dl Becescu a făcut un real serviciu patriei noastre în România unde, durere, figurile noastre luptători din Ardeal nu sunt în deplină de cunoscute. Credem că aceasta este un pas nou și cel puțin tot atât de puternic pentru strănge și întări conștiința unității naționale românilor de dincoace și de dincolo ca și în țările naționale de protestare al căror rezultat adesea prea repede.

— **Se înființează al 16 corp de armată.** Se anunță din Viena din cercurile oficiale ale armatei, că se va înființa în România încă un corp de armată, al 16-lea, cu reședința în Zara, capitala Dalmației.

— † **Septimiu Sever Dariu,** fost profesor la „Voința Națională” din București a încetat din viață. Anunțăm această deosebită părere de rău. Dariu era de origine din Hațeg, unde își petrecuse copilăria chiar astă vară. Era un român bun, un om răd îndatoritor și modest care s'a bucurat de simpatia tuturor colegilor.

tră la un crâșmar, căruia l-a dat în grije; iar el s'a dus să aducă și ce mai rămăsese.

Când adună tot aurul la un loc, cumpără dela negustori locuri de clădit, cumpără piatră și lemne; a tocmit lucrători și-a zidit trei case; un asil pentru văduve și orfani, un spital și un adăpost pentru drumeți și cerșitori. Găsi apoi trei bătrâni evlavioși și încredință unuia supravegherea asilului, celui de al doilea supravegherea spitalului și celui de al treilea supravegherea ospătăriei. Li mai rămăseră trei mii de galbeni; fiecărui bătrân li dădu cât o mie, ca se aibă la îndemână spre ajutorarea celor năcăjiți. Cele trei case se umplură în curând și oamenii lăudau pe Afanessij pentru toate cele făcute.

Atât de mare era bucuria lui, încât i-ar fi plăcut să nu mai părăsească nici când orașul. Dar fiind că își iubea fratele își luă rămas bun și plecă. Nici un ban nu ținu pentru el, cu aceleași haine vechi, în cari venise se întoarce înapoi.

Cum se apropia de munte li veni în minte: că fratele lui n'a făcut bine întorcându-se dela aur și fugind. — N'am făcut eu mai bine?

Cum se gândea așa, vede de odată ingerul, care li binecuvântase de atâtea ori, stând în drum și uitându-se posomorât la el. Încremenit rămase Afanessij și întrebă numai: „Pentru-oe Doamne?”

Și ingerul deschise buzele și zise:

„Dă-te la o parte de aici! Tu nu ești vrednic să trăiești cu fratele tău. Foga lui a pricinuit mult, ca toate faptele ce tu le-ai făcut pentru aurul.”

Afanessij spuse către drumeți și săracii să se ducă la el mâncare, căci orfani a îngrijit el, iar el li zise:

„Același demon care a pus aurul acolo să te ispită, te-a învățat și aceste cuvinte.”

Pe Afanessij li muștră atunci conștiința, încredințându-se că faptele lui nu le-a făcut spre lauda lui Dumnezeu și plânse și se căii.

Atunci ingerul se dete la o parte, lăsându-l să străjui drumul spre locul unde ședea Ioan lăsându-și fratele.

De atunci Afanessij nu se mai lăsa să se tească diavolul care li turnase aurul în mână și recunoscă, că nu cu aur, ci numai prin slujirea lui Dumnezeu și oamenilor.

Iar frații trăkiră împreună ca mai înainte.

Traducere de B. B.

Toate damele se fac ideal de frumoase prin efectul bun al

LAPTE DE IDEAL

care acționează nenumăratele crisoide de mulțumită.

Face să dispară roșeața feței,

și toate necurățiile pielii.

Prin folosirea cremei Ideal ajungem să avem o față curată, fragedă, catifelată și fină! De aceea vă rugăm ca la comandă să ne scrieți precis dacă fața e grasă sau uscată.

Se capătă numai la însuși fabricantul:

KUDAR LAJOS — Szent László, gyógyszerár — Makó Ujváros —

— 1 Dozcan de cremă Ideal 1 cor. Pudra Ideal 1 cor. Săpun Ideal 90

Comandele prin poștă se satisfac repede și

Preparatele medicale și chimice au fost premiate la expoziziunea internațională din 1879 cu medalia de aur, și au fost franceză și cu diploma de distincție.

Intristatei familiei și colegilor dela »Voința Națională« trimitem expresiunea sincerelor noastre condoleanțe.

— **Artista Agatha Bărescu în Blaj.** Subt acest titlu »Unirea« scrie: Zilele de 29 și 30 Nov. au fost pentru noi adevărate zile de sărbătoare cându-ni se prilejul fericit de a vedea, pentru întâia oară în Blaj, pe celebra artistă Agatha Bărescu măr. Radovici. Cu toate, că vestea sosirii ne-a venit abia cu 2—3 zile înainte, totuși ne-am rămas destulă vreme, pentru a aviza și inteligența din jur, care s'a și prezentat în număr foarte frumos, înocă reprezentățiile au fost urmărite de un public pe cât de ales, pe atât de numeros. În seara dintâi artista a predat Medea (Leggavè) iar în a doua Phedra (Racine) și Sapho (Grillparzer), tot bucoți clasice cu sujete din mitologia elină. Artista a jucat numai singură, cu toate acestea interpretarea a fost atât de sugestivă, încăt rolurile celorlalte persoane, întregiau dela sine, prin câte o întrebare, reflexie sau reacțiune. Am admirat puterea zguduitoare a talentului drămaic în impetuosa Medea, cântarea din Sapho și simțirea pasionată din Phedra, care se eterizează spre sfârșit, când o cuprinde căința și se otrăvește.

Artistei i-s'a predat o frumoasă coroană de argint cu inscripția: »Artistei Agatha Bărescu-Radovici, Români din Blaj. 30 Noemvrie 1908.« Doamna Bărescu a fost călduros atinsă de primirea ce i-s'a făcut, promițând, că în curând are să ne cerceteze. iarăși Public foarte numeros a luat parte și din jurul Blajului: Teiuș, Grădinar, D-Sân-Mărtin, Aiud, Cluj, Iara etc. Remarcăm un lucru, care ne-a surprins pe toți (deși nu pentru întâia oară): din Alba-Iulia nu a fost nimeni.

— **Eliminarea unor studenți români din liceul din Elisabetopol.** Se anunță din Elisabetopol: Cinci studenți români dela liceul de stat din Elisabetopol: Aurel Bacila (cl. VI), Ioan Avram și Vasile Genia, Mihai Mitrea și Ioan Munthiu (cl. VII.) au fost eliminați din liceu, pentrucă în noaptea de 11 Oct. chefalind într-o localitate publică au săvârșit scandale și au injurat și batjocorit națiunea maghiară. Consiliul profesorilor i-a eliminat din institut și ministrul de culte ca for suprem a aprobat aceasta hotărâre.

— **Unul dintre făptuitorii omorurilor din comitatul Aradului prins.** Unul dintre făptuitorii fiorezilor omoruri din Bătaia, Vinga și Săniclăușul-mic a fost prins, el a profitat însă de un moment înainte de a pune jandarmii mâna pe el și s'a spânzurat. El este un zidar ungar din Arad cu numele Geesei Sándor. De săptămâni de zile ține goana după asasini. Jandarmeria din mai multe comitate a fost concentrată și o adevărată goană s'a pornit pe sate pentru aflarea asasinilor cari au umplut lumea de teroare și spaimă. Fărăste nu puteau însă să-i aște, căci după cum suntem informați, nici nu eră aceasta misiunea lor, adevărată, ci spionarea învățătorilor și a preoților precum și a țărănilor cari au venit la meetingul din Arad. Primim din mai multe părți informațiuni că droaia aceasta de jandarmi, detașați aici, sub cuvânt de a căuta pe asasini, de fapt aveă alte preocupări de a căuta agitatori. Nu mai vorbim de mișelia cu care au schingiuit pe mai mulți țărani, bănuindu-i cu aceste omoruri și storcând dela ei declarațiuni că ei sunt asasinii. Vă puteți închipui bătăile la cari au fost expuși bieții țărani din partea acestor bestii, dacă mai mulți dintre ei, pentru a scăpa, au luat, asupra-și omorurile. Acum se vedește că sunt nevinovați. Ziarele din loc însă nu scot ediții separate să spue, că făptuitorii nu sunt români, cum de o săptămână ne tot spuneau, ci ungar și încă spre mai mare cinste, ungar civilizat din Arad și nu țărani proști dela sate.

— **Conferințe și serate în Sibiu.** Cu deosebită bucurie vedem că »Biroul Central al Asociațiunii« aranjează în Sibiu, în fiecare Dumi-

nească, alternativ; conferințe, serate muzicale și reprezentații teatrale.

Duminecă 6 Dec. n. s'a început seria acestor frumoase intruziri, cu o serată muzicală aranjată de d-na Minerva Brote, cu concursul dlui Tiberiu Brediceanu și a doamnelor și domnișoarelor sibiene iubitoare și pricepătoare de muzică.

Serata a fost cât se poate de reușită și programul dintre cele mai atrăgătoare. S'a început cu un Duet din opera Eurianthe, executat de d-nele M. Crișan și V. Triteau, acomp. de d-na Minerva Brote. Apoi dl T. Brediceanu și-a interpretat admirabilele jocuri românești: Brăul, Invărtita și Măzărica, cu atâta măiestrie și cu atâta inimă încăt simțeam că fiecare notă îi vine de-a dreptul din suflet și se strecoară de-a dreptul în sufletul auditorilor însuflețiți.

Al treilea punct au fost două cântece de G. Dima și unul de Tib. Brediceanu, executate de sopranista d-na M. Crișan cu acompaniarea d-nei Brote. D-na Crișan a fost aplaudată cu aceeași însuflețire și silită, de aplauzele nesfârșite ale publicului. să repete »Segnidilla« lui Dima.

D-ra V. Dunca, a declamat, cu mult simț, frumoasa poezie a poetului Goga: »Prima Lux«; D-nul O. Murășan, un excelent bariton, a cântat »O salutaris Hostia« de Borghese, iar la urmă d-nele Crișan și Triteau și d-ra Lupeanu, au încheiat cu două terțete de Hiller lăsând auditorul subț cea mai plăcută impresie.

Publicul sibiian, de atâteaori acuzat de indiferentism, a dovedit, odată mai mult, că astfel de acuze sunt neîntemeiate și că se știe însuflețit când are pentru ce. Succesul seratei muzicale nu a lăsat nimis de dorit și în mare parte, mulțumirile noastre, îmi pare că se cuvine d-nei Minerva Brote.

Dumineca viitoare vom asista la conferința dlui secretar Tăslăuanu; a treia Duminecă e destinată teatrului de diletanți subț conducerea dlui I. Enescu.

Apoi conferința dlui profesor Bratu și așa m. d.

Dacă toate vor reuși ca serata muzicală, publicul sibiian va fi, fără îndoială, încântat. — *Din public.*

— **Curs pentru analfabeți în Miercurea.** Dl protopresbiter al tractului Miercurea, Avram S. Păcurariu, având la inimă soartea credincioșilor săi, atât din parohie, cât și din tractul întreg, și prin aceasta a neamului nostru, și văzând că azi mai mult ca oricând să dovedește a fi adevărat proverbul: »Al carte, ai parte«, în iubirea ce o are față de turma sa, a decis deschiderea unui curs pentru instruirea analfabeților din Miercurea în scris și citit. Duminecă în 16 l. c. după terminarea serviciului divin a desfășurat în o prea frumoasă vorbire necesitatea învățării artei de a citi și scrie, și îndeamnă poporul cu căldură să ia parte la cursul ce se va deschide pentru analfabeți. La apelul dlui protopop, luni în 17 l. c. seara la orele 6 s'au adunat neștiutorii de carte în edificiul școlii noastre, unde dl protopop din nou le puse la inimă frumosul scop ce se urmărește, și declară cursul de deschis. Se puteă ceti pe fețele tuturor însuflețirea și bucuria și totodată un fel de promisiune, ce și făcea fiecare în interiorul său, de-a urmă sfaturile preafțelepte ale bunului lor păstor sufletesc. De față au fost învățătorii noștri Ieronim Pula și Mateiu Scorobetu, apoi învățătorul penzionat Nicolae Simulescu, cari cu toții s'au angajat să instruiască analfabeții. Instruirea a început-o încă în acea seară însuși dl protopop, prin predarea unor litere. Prin un circular dl protoprezbiter a provocat apoi pe toți preoții și învățătorii din tractul Miercurei, pentru a deschide astfel de cursuri, — scrie »Tel. Rom.«.

— **Din Sălăgiu.** De un timp încoace ne solesc tot vesti îmbucurătoare din părțile Sălăgiului. Fruntașii români sălăgeni au început să organizeze în mod sistematic viața lor pe teren cultural, social și politic.

»Gazeta de Duminecă« scrie că noul comitet central va ține o serie de conferințe despre diferite chestiuni culturale.

Din incidentul »adunării« genului ... comunității femeilor române din Sălăgiu, care se va ține în 19 Decemvrie n. se va aranja o serată artistică.

De asemenea despărțământul Șimleu al »Asociațiunii« a hotărât să exmită un delegat în persoana dlui Dr. D. Stoica în satele aparținătoare acestui despărțământ cu misiunea de a da direcțiivă, de-a alimenta și promova în continu viața culturală la sate.

Cursuri de analfabeți au început să se țină în mai multe comune, precum în Șimleu, Hidig, Jurtelec, Cloara, Supurul de jos, Doh, etc.

În adunarea poporală ținută în 29 Noemvrie n. în comuna Hidig, s'a votat cu mare înțelegere o moțiune, care conține și următoarele importante hotărâri:

»... convinși, că numai prin cultură po veni cineva puternic, pretinde dela cel cl să se îngrjească, că în toate comunele din electoral al Șimleului să se țină școală menii în vârstă; și

»pentru a se întări culturalicește întreg roagă pe dl George Pop de Băsești să co la Șimleu, în cel mai scurt timp, pe toți sălăgeni, pentru a se hotărî luarea pașilor t cloși spre reculegerea și întărirea noastră în urma multelor ocupațiuni, veneratul fruntaș, n'ar aveă timp să facă aceasta col adunarea împuternicește pe aranjatorii ei, voace această conferință cel mai târziu în ianuarie 1909«.

— **Conferințe.** Conferința a II-a a despărțământului Bistrița al »Asociațiunii« s'a ținut duminică în 6 Decemvrie n. la orele 5 d. s. cea mică dela »Gewerbeverein«. Conferința domnului Ioan Corbu, a vorbit »despre cerului«. Taxa de intrare după plăceri studenți scutit de taxă.

În Năsăud a treia conferință se va ține Sâmbăta viitoare 13 Decemvrie la 5 p. prin dnul profesor Emil Domide. Conferința »despre pământ«.

— **Călcăt de tren.** Sâmbăta în 5 l. anul ce trece spre Vinț a surprins pe apropieri gării din Miercurea, pe mașin Poplăcean din Orlat, și l-a tăiat, ori pe loc.

— **O dramă de Delavrancea.** Z Bucureștii anunță, că distinsul nostru lit B. Șt. Delavrancea, a terminat o dramă națională, intitulată »Stefan Cel Mare« tractează ultimele zile ale domniei marelui vod. Dnul Delavrancea o va citi în curtru prima oră întrun cerc de prietenși la dnul Pompiliu Etiade, directorul teatrelor.

— **Conferință publică.** »Gazeta« fața unui public numeros a ținut dnul Aurel Clortea, Duminecă seara în sălăgiu din loc o interesantă conferință meniu fizicel aplicate. Conferințiarul expunerile sale cu experimente ca în și mai mare încordare atențiunea și în deosebi a tractat despre electricitate deslușirile necesare cu privire la ilumină electrică ce se va face în cur orașul nostru.

— **Necrolog.** — Ni-se scrie: — Joi, a. c. st. n. a adormit în Domnul, după greu și îndelungat, în etate de 71 ani, riuța Popovici, de nou măritată Nicoleta fostului preot în comuna Tăfari Ioan F mama avocatului Dr. Ioan Popovici din Inormântarea a fost în 4 Decemvrie ore p. m. — În ziua intrării în biseric public numeros a petrecut în cele eterne fanota matroană, care a fost un exelentă mamă și soție și care pentru bunătatea sale a fost iubită și simțată nu numai

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați cetit aceste anunțuri.

ei și de tot poporul dimprejur. Actul înmormântării l-a săvârșit harnicul și venerabilul domn protopresbiter Mihail Popovici din Orșova cu asistența dlor preoți Erimia Borchescu, paroh în Prilipeț și Ilie Jurescu din loc, iar răspunsurile funebre le-a executat corul școlarilor sub conducerea dlor învățători Traian Hențu din Orșova și Luca Ghergulescu din Tufări. Preonoratul domn protopresbiter a rostit un panegiric pătrunzător, schițând biografia și accentuând faptele nobile și virtuțile frumoase ale defunctei, prin care a stors lacrimi dnoase din ochii celor prezenți. Pe răposata o deplâng fiul: Dr. Ioan Popovici, avocat în Orșova, Ilia și Ioan, economi, ficele: Soňa, soția oficianului dela calea ferată, Petru Brânzei, Mărința și Ana; mai departe surorile: Anca Blidariu, soția vrednicului paroh și asesor consistorial răposat Mihail Blidariu din Prilipeț și Ana Șerbescu, soția comerciantului Iacob Șerbescu din Iablanita, precum și un număr considerabil de nepoți și nepoate.

Fie-i somnul lin și memoria binecuvântată!

— **Holera în Rusia.** Ziarul »Național Zeitung« din Berlin află că, deși e iarnă, holera tot n'a încetat în Petersburg.

S'a dovedit că vina e a administrației orașului. Nu e canalizare ca lumea pentru apă. Filtrurile nu pot da apă de ajuns, așa că mare parte din locuitori beau apă din râul Neva. Curțile sunt foarte necurate, de asemenea latrinele și gropile de lătur. Orice măsuri ale serviciului sanitar rămân pe hârtie, căci primăria nu silește pe locuitori a le urma. Comisia sanitară e de părere că holera va rămâne pe totdeauna în capitală.

— **Un gest frumos.** Acum câți va ani în urmă un autor dramatic pe vremea aceea la începutul carierei sale s'a prezentat la Victorien Sardou în scop de a-l interesa la nenorocita sa soartă. Acest autor eră foarte sărac, puțin cetit și niciodată nu i-se jucau piesele sale: de aceea se muncia să găsească un loc de scriitor la un confrate de al său mai norocos.

Sardou după ce a stat mult timp de vorbă cu vizitatorul său, a cărui nefericire îl mișcase adânc, îi spuse:

— Știu ce-ți trebuie. Așteaptă-mă cinci minute, voi să-ți dau două rânduri pentru un prieten al meu.

După câteva minute Sardou reveni ținând în mână un plic pe care-l puse singur în buzunarul tinărului autor.

— Du-te numai decât la această adresă, nu pierde nici un moment. Te trimet la un vechiu prieten care nu mi-a fost totdeauna credincios, dar de care nu mă pot totuși plânge. Și acum du-te.

Pe când scoborâ scara autorul în chestiune scese plicul din buzunar și ceii.

Domnului Succes, str. Perseverenței nr. 1 Paris. Și deschizându-l găii o hârtie de 100 de lei.

— **Japonezii și teatrul.** Japonezii au închinat teatrele lor pentru piesele lui Molière. După explicațiunile cele mai recente iată ce învînuri aduce guvernul japonez teatrului lui Molière.

Atacă autoritatea părintească care nu poate fi niciodată considerată în Japonia ca excesivă. Dă totdeauna dreptate tineretului. Baljocorește pe bătrâni. Dă femeiei oare-care independență față de bărbat. Crează servitori aroganți.

Iși bate joc de savanți. Având în vedere acest ostracism să nu credem că japonezilor puțin le pasă de arta dramatică. Tinăra lor civilizație dacă se sperie în fața îndrăznelei lui Molière, se întoarce însă cu plăcere spre teatrul modern.

Ei au creat și un Conservator; în adevăr la 1 Septembrie s'a deschis la Tokio o școală unde tinerii anjete vor învăța arta dramatică. Acest prim Conservator este dirijat de Sada Yacco și e subvenționat de baronul Shibusava și de dl Okura.

Tot în acest timp s'a fondat »Societatea imperială de artă dramatică« care construiește în acest

moment în capitala Japoniei un teatru după modul celor din Europa.

Această societate a dăruit Conservatorului 500 Yen și îi promite o subvenție de 100 Yen pe lună.

D-na Sada Yacco n'are anul acesta decât 20 de eleve; programul conține între altele și interpretarea pieselor europene. Învățământul e gratuit. Ilustra tragediană n'a impus elevelor sale decât o singură condiție »să fie înalte« — și aceasta e cauza pentru care numărul elevelor e așa de redus.

— **Dante de Sardou.** Afișurile lipite pe zidurile Bucureștilor anunță că Novelli va juca între alte piese și una intitulată »Dante«. Acest lucru ne a reamintit pe »Dante« scris de Sardou pentru marele tragedian englez Henri Irving. Această piesă a obținut un succes colosal la Londra.

Cum zările italiene acuzau pe marele dramaturg francez de erori istorice, acesta a scris dlui Riccardi o scrisoare din care extragem următoarele pasagi:

»N'am voit să punem pe scenă pe adevăratul Dante, pentru că adevăratul Dante n'are nimic frumos în el! Ba din contră! El n'a fost nici bun bărbat, nici bun tată, nici bun patriot. Italei i a plăcut însă să facă din el un zeu și să-l împodbească cu toate virtuțile. Nu se știe sau se prefac că nu șilu defectele detestabile ale caracterului său și ale vieții sale, dar istoria e acolo, gata să mi dea dreptate. Mi ar fi fost ușor să-ți dovedesc că idolul vostru este un mare poet, un poet sublim, dar stăta tot.

»...Da, scumpul meu de Riccardi, compatrioții d-tale ar trebui să-mi mulțamească că am acoperit așa de bine ura care muncia sufletul lui Dante din cauza exilului. Știl ce a zis despre dânsul Machlavel și cu drept cuvânt »că a acoperit patria sa de infamie«.

»...Și această judecată nu e tocmai severă. Indignarea Florenței, care a refuzat proscrisulul grația de a se întoarce în țara sa, precum și rugăciunile publice după moartea lui, eră perfect legitime. Mi se impută că lucrarea mea nu e istorică! Dar să fie fericiți aceia cari fac acest lucru! Compatrioții d-tale sunt niște ingrati și niște proști, și ar fi de prisos să le dovedesc acest lucru; ceace cred însă e că nș face bine să nu reprezint pe Dante al meu în Italia«.

— **Noul împărat al Chinei Pon Yi,** a fost încoronat Miercurea trecută. Noul împărat este în vârstă numai de doi ani și jumătate. Paterile au prezentat felicitările lor regentului, care sta pe tron ținând pe genunchi pe micul împărat.

— **Moartea lui Achille Luchaire.** Zilele trecute a încetat din viață la Paris celebrul istoric Achille Luchaire, profesor la Sorbona, în vârstă de 68 ani.

Elev al lui Fustel de Coulanges, scriitor de o precizie și de o claritate fără pereche, Luchaire își concentrase toate studiile asupra Franței medievale dând la iveală două importante volume: Instituțiunile monarchice ale Franței sub primii Capeti și Manualul instituțiilor franceze. Dar opera sa capitală este Inocențiu al III-lea pe care în ultimele zile ale vieții sale îl completează. Această operă în șase volume a dobândit premiul Jean Raynaud.

În discursul său funebru Alfred Croiset a spus între altele că cine ar fi crezut că această cunună de glorie (e vorba de premiul Raynaud) să se transforme așa de repede într-una funebă și a terminat zicând: »Să nu plângem pe acest mare muncitor, mort în plină activitate, în mijlocul bucuriilor succesului celui mai meritat, făcut mai dulce printr-o viață familiară veșnică senină și pe acei cari rămânem în urma lui... fără el«.

— Prin efectul miraculos al cremei »Aranka de Mintschek«, orice damă se face frumoasă ca 'n basme. Prețul unui borcan 1 coroană, borcan mai mare în co loare roza 2 coroane. Săpun »Aranka« 70 fileri, apă de spălat »Aranka« 1 cor., pudră »Aranka« 1 cor.,

mare 2 cor. Cine dorește să albă un păr frumos blond să folosească apa de păr »Aranka«. 1 sticlă 1 cor., una mare 2 cor. Cui îi încrunțește părul să folosească regeneratul de păr 1 sticlă 2 cor. Se pot căpăta numai la fabricatorul: laboratorul chimic Mintsek Géza. Kechemett.

La Kánya Géza berăria Gámbrius fostă Frații Láng, azi va cânta muzica militară.

Felurimi.

Cel de al șaselea simț și picturile lui Rafael. În evul mediu se credea că facultatea de a viză vise profetice se datorește unul al șaselea simț. Acei cari posedau acest simț se puteau cuncta după faptul că aveau șase degete la un picior sau la o mână. Un scriitor dela Open Court amintește acest lucru și citează în sprijinul spusel sale pe Medona lui Rafael din biserica Sixtină. Un foarte fin observator poate vedea — zice acest scriitor — că papa Sixt al IV-a care figurează în acest tablou are șase degete la mână. De asemenea în tabloul în care Rafael a zugrăvit căsătoria Fecicarel cu Iosif piciorul acestuia din urmă e lăsat descult nu din întâmplare, ci din adins pentru a arată și pe al șaselea deget care ca și acela al papel Sixt al IV-a nu se poate distinge decât dacă cineva se uită cu mare atențiune. Cu aceasta, Rafael voia să dovedească — spune colaboratorul dela Open Court — că Iosif posedă cel de al șaselea simț, facultatea viselor, dupăcum povestește Noul Testament în care se spune că el primea ordinul în vis.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 8 Decembrie 1908

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Aprilie 1908 (100 kg.)	26 16—26 18
Săcară pe Aprilie	22 08—22 10
Cucuruz pe Maiu	15 26—15 28
Ovăș pe Aprilie	17 90—17 92

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul:

Grâu nou	
De Tisa — — — —	25 K. 55—26 K. 60
Din comitatul Albel — — — —	25 » 35—26 » 30
De Pesta — — — —	25 » 45—26 » 40
Bărăneșc — — — —	25 » 50—26 » 55
De Bacica — — — —	25 » 55—26 » 55
Săcară — — — —	21 » 35—21 » 55
Orzul de nutreț, cvalit. I.	16 » 45—16 » 65
» de cvalitatea II.	16 » 05—16 » 35
Ovăș de » I.	17 » 45—17 » 75
» » » II.	17 » 05—17 » 40
Cucuruz — — — —	14 » 06—14 » 25

BIBLIOGRAFIE.

A spărut: Nrul 1 din Biblioteca bunilor templieri: Chestiunea alcoolismului conferință de Dr. G. Burge, cu un adaus: Femeia în luptă împotriva alcoolului și Un cuvânt către lucrătorii Bucureștil, depozit: Gh. Șterba, str. Radu Vodă. Prețul 25 bani.

În tipografia diecezană din Arad a spărut »Calendarul portativ« al funcționarilor de bancă românii, pe anul 1909. Îl recomandăm cu toată căldura fiind de folos nu numai funcționarilor de bancă, ci tuturor românilor, cari au afaceri de băncile. — Prețul 2 cor.

Redactor responsabil Constantin Savu.
Editor proprietar George Nichin.

Telefon 287.

S'a deschis cea mai nouă

Telefon 287.

prăvălie de parfumerii, lucruri de artă și diferite articole.

Depozit de parfumerii, instrumente medicale, materii de bază dagiat, aparate pentru îngrijirea bolnavilor, obiecte de gust (preservative), de bărbierit, și pentru menaj; cialuri, lichere, compoziții, ape minerale, vinuri medicinale, preparative pentru alimentare, bomboane; vâpseli și diferite materii.

Máthé și Soțul, Kolozsvár, Ferencz József-ul 2.

Un candidat de avocat

cu praxă

afilă aplicare pe lângă condițiuni favorabile în cancelaria subscrișului.

Seini, 5 Noemvrie 1908.

Dr. Aurel Nyilvan, adv.
Seini — Szinérvárallja.

Invenție nouă! Invenție nouă

Moară de oțel pentru întrebuintare în economie și acasă macină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârte cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani 1 kilogram pe minut — pe lângă garanță.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru desfacerea sămânțel de lucernă și de trifoiu, de mânat cu puterea ori cu mâna, de aplicat în mașina de îmblățit ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

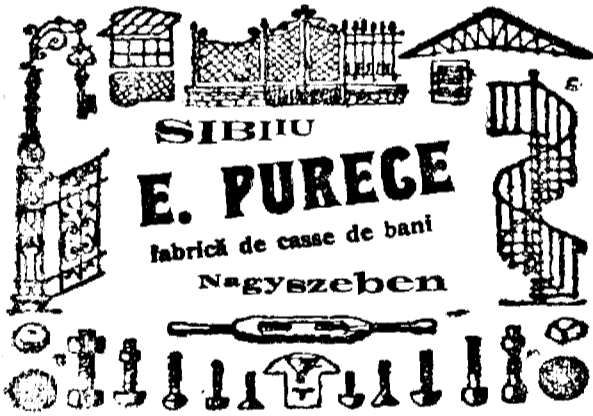
Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparaturi de mașine.

ORADEA-MARE
(Nagyvárad Vilanytelep mellet)

ANUNȚURI

primește administrația »Tribuna« pe lângă prețurile cele mai moderate.

SIBIU

E. PUREGE

fabrică de casse de bani
Nagyszeben

Recomandă de-asemena practicele (mașini)

● cuptoare de fert ●

in toate versiunile dela execuția cea mai simplă până la cea mai elegantă.

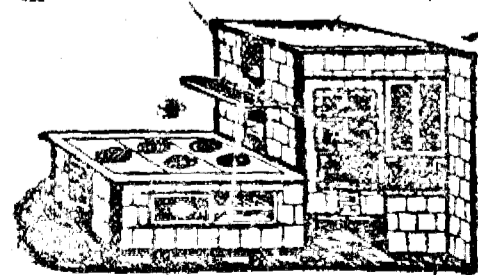
Atrage atențiunea on. public din localitate și din împrejurime asupra atelierului său de

● lăcătușerie, și construcție ●

care-i cel mai mare din tot Sibiuul

și pe care l-am instalat conform cerințelor moderne și l-am înzestrat cu puteri excelente de muncă! Primesc ori-ce-fel de construcții atingătoare de această branșe, precum:

lucrări de la clădiri, portaluri, schele și gratii de fer, îngrădiri de fer la coridoare și balcoane, geamlăcuri, uși de fer, îngrădiri de fer, la mormânturi, cișmele și orice lucrări de fer și lucrări de bas-relief.

Trimit gratis și franco deciziuni (proiecte de cheltueli) pentru casse de bani, mașini de fert (șparcheri) etc.

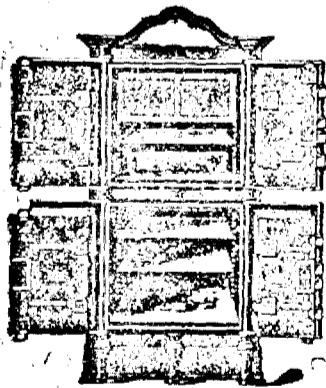
E. Purege
Sibiu, Schmidtgasse 19.

Recomandă fabricațiile sale proprii de

casse de bani

de orice mărime și construite din materialul cel mai bun și mai trainic.

Fabrică: dulapuri panzerate, safe-deposite, încuitori-safe pentru casse de economii, dulapuri de bani și documente totfelul de articlii ce se țin de branșe asta.

Medicament pentru văpsirea părului.

Trimit gratis și franco deciziuni (proiecte de cheltueli) pentru casse de bani, mașini de fert (șparcheri) etc.

E. Purege
Sibiu, Schmidtgasse 19.

Oltoiuiri de struguri

expediază, garantând desol asortiment bogat, care de ani e recunoscut de primii și cel mai trainic:

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep
proprietar: **Caspari Frigyes,**
Medgyes 23. sz. (Nagyküküllő megye).

==== Pottiti și careți prețuri curente ilustrate! ====

Din prețul curent se pot celi scrisori de recunoștință din toate părțile țarel; și așa toți cel ce doresc să comande pot cere mai întâi informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și înșoris, despre încrederea ce pot avea în ferma de sus.

Recomandat de ministerul de culte și Instrucție!
— Multe recunoștințe —

ZWÖRNER B.

PREPARATORUL DE ÎMPĂIAT ANIMALE
KOLOZSVÁR, Rozsa-u. 7 sz.

Animalele să se trimită cât se poate de proaspete și nebelite. Trebuie indicat în ce formă să se întample prepararea; mamiferelor mai mari să li-se scoată intestinele. — Pentru împachetare socotese numai cheltulele mele. —

Preparație îngrijită, artistică, în formă naturală, lucru trainic, prețuri moderate!

Zénithul de g

deja după câteva zile prin miș de scrisori de recunoștințe dovedește că

specialitățile (preservate)

pentru dame și domni, inventate sub numele Zénith cele mai de încredere, nu strică sănătatea, și defectul celor de până acum.

Prețul: 1 duzină de Zénith pentru domni 1 bucată Zénith pentru dame 7 cor.

La comandă vă rugăm să fiți atenți la Zénith, căci numai atunci e veritabil, dacă e cu marca Zénith. — Se trimite în străinătate pe lângă cea mai mare discreție, recom. și cu

Agentura principală în Ungaria:
DEUTSCH IZIDOR
magazin de instrumente medicale și pentru bolnavilor.
Szabadka, Kossuth-u.

In atențiunea fabricant și a economilor!

Skafszky Ado

Fermă de mașini și montarea lor
BUDAPESTA, VIII Tömö utca

Se angajază să monteze tot felul de mașini pentru ferestrele și mașini cu apă precum și în fabrici de spirt și de rămidă, apaducte, pompe compresor, montarea tipografii tot asemenea transmisiuni și condole de ploaie. — Primesc reparaturile transpoarte de mașini.

Grosz Nagy Ferencz,

farmacist. : : farmacia : :
Debreczen «Arany egyszervu»

Medicament pentru văpsirea părului.

in culori blond, brunet sau negru. Efect la moment. O singură vopsire e de ajuns, ca părul să nu murească. O lună să albă culoarea ce o dorește. Nu înăprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor.

Numai există reumă!

Cine voește să scape de ori-ce soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul

Balzam Regesc

(Király Balzsam) al cărui efect vindecător e recunoscut de medici 1 sticlă mare 2.65 Cor. cu îndrumare, 3 sticlă mari 6.65 Cor. cu îndrumare, porto-franco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

Hajdusági Bajuszpedrő.

MUSTAȚA E FRUMOASĂ

dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSÁG

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materie neunsuroasă. Efectul se vede foarte lute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fl. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2.15 Cor. Cu rambursă gratuit.

Védjegy.